

JUSTINAS ALMINAS

Leandras Alminas:
Žemaitijos krašto šviesuolis

LEANDRAS ALMINAS
(1927-09-07 — 1990-11-01)

skirta

90-osioms gimimo metinėms

ir jo kultūros sklaidos Lietuvoje
(1954 – 1990)
prisiminimui

VILNIUS

2017

Turinys

Ivadas.....	4
I	
Žvilgsnis pro gimtinės namo langą.....	7
II	
Leandro jaunystė Bartuvos slėnyje.....	12
III	
Kolektyvizacijos pasipriešinimo auka.....	19
IV	
Uralo kalnų tremtinys	23
V	
Alsėdžių kultūros skleidėjas.....	27
VI	
Leandro pėdsakas Telšių kultūroje.....	34
VII	
Palangos kultūrai atiduota širdis.....	41
VIII	
Dėstytojas Klaipėdos politechnikume.....	52
IX	
Svajonės išsipildymas gintarinėje Palangoje.....	54
X	
Pabaigos žodis.....	63

Ivadas

Artėjant mano brolio, kultūros šviesuolio Leandro Almino 90 metų gimimo jubiliejui, nusprendžiau parašyti ir išleisti apie jį knygėlę. Norėjau parašyti apie Leandro gyvenimą, jo kūrybą, pasišventimą kultūrai, muzikai, dailei, geranoriškumą bendraujant su žmonėmis, išmintį.

Už pagalbą rašant esu dėkingas žmonėms ir įstaigoms. Aprašydamas Šliktinės kaimo ūkininkų ir Leandro tremties laikotarpį remiausi šeimos narių ir paties Leandro pasakojimais. Apie Leandro gyvenimą Alsėdžiuose daug papasakojo Jonas Rajeckas, be to, ir aš dvejus metus mokiausi Alsėdžių mokykloje, gyvenau pas Leandrą ir savo akimis mačiau kultūrinio gyvenimo pakilimą miestelyje.

Telšių regioninis archyvas negalėjo pateikti daug informacijos apie Leandro kultūrinę veiklą, nes nerado kultūros namų veiklos dokumentų. Leandro sesuo Marija, kadangi gyveno Telšiuose, daug papasakojo apie Leandro veiklą Telšiuose.

Klaipėdos regioninis valstybinis archyvas daug medžiagos pateikė apie Leandro kultūros pasiekimus Palangoje. Klaipėdos valstybinė kolegija suteikė svarbios informacijos apie Leandro veiklą dirbant Klaipėdos politechnikume.

Knygelę norėčiau pristatyti ne tik artimiesiems, bet ir Alsėdžių, Telšių, Palangos bibliotekų skaitytojams ir, žinoma, gimtojo Šliktinės kaimo bendruomenei, noriu, kad kultūros šviesuolis nebūtų pamirštas. Nors pažinojusių Leandrą žmonių mažai liko, bet gyvena jų vaikai, anūkai, tegul sužino apie šviesią asmenybę ir permainingus istorinius laikus.

Leandras lyg kelrodė žvaigždė šeimos nariams ir giminėms nurodydavo teisingą kelią, patardavo, kaip reikia priimti gyvenimo džiaugsmus ir sunkumus, visada padėdavo. Visi, pažinoję Leandrą, iškilus kokiai bėdai, reikiant rimto patarimo, eidavo pas jį. Jis niekam niekada neatsisakė padėti.

Vaikams, Leandro broliams ir seseriai, nuo namų iki Notėnų septynmetės mokyklos reikėjo toli eiti – 5 kilometrus. Leandras, apsigyvenęs Alsėdžiuose, pakvietė jaunesnį broliuką Kazį lankyti Alsėdžių mokyklą (nuo špitolės iki mokyklos keli šimtai metrų). Kazys 1955 metais baigė septynias klases. Leandras padėjo pasiruošti Kaziui stoti į Klaipėdos muzikos mokyklą. Aš, Justinas, 1956 m. Alsėdžiuose pradėjau lankyti penktąją klasę.

Gyvendamas Telšiuose Leandras pakvietė gyventi sesutę Mariją. Ji čia baigė vakarinę vidurinę mokyklą, pradėjo dirbti Telšių autobusų parke

konduktore. Leandru i išvykus gyventi į Palangą, Marija sukūrė šeimą, Telšiuose gimė ir jos sūnelis Alfredas. Apsigyvenęs Palangoje pasikvietė gyventi savo tėvus, rūpinosi jais. Leandro žmona Marija pritarė, nors gyvenant kartu su tėvais patogumo sumažėjo.

Karta keičia kartą, žmonės gyvena pagal pasaulio galingųjų reikalavimus. Beveik kiekvienai kartai tenka išgyventi karo baisumus, tarsi prisikelti iš naujo, toliau kurti geresnį gyvenimą. Leandro pavyzdys rodo, kad nereikia pasiduoti blogio įtakai. Reikia būti budriems. Dabarties pasaulis neramus, mokykimės iš praeities klaidų! Puoselėkime kultūrą, nes tik kultūringa visuomenė sukuria ramų gyvenimą.

Justinas Alminas

I

Žvilgsnis pro gimtinės namo langą

Nuostabiame Žemaitijos krašte, Mosėdžio valsčiaus Prialgavos apylinkės Šliktinės kaime, nuo seno gyveno darbštūs, draugiški, kūrybingi žmonės. Trisdešimt dvi kaimo vienkiemių sodybos buvo išsimėčiusios po visą kaimą, vienų - nedidelės, kitų, turtingesnių ūkininkų, didesnės.

Šiame gražiame žemės lopinėlyje laisvi valstiečiai gyveno dar nuo Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikų. Šiame krašte nebuvo dvarų, kumetynų ir beteisių kumečių, visi dirbo savo ūkeliuose, padėdami vieni kitiems ūkio darbuose, ypač nuimant derlių rudenį, per bulviakasį, vasarą per rugiapjūtę. Rudenį, prasidėjus javų kūlimo laikui, irgi vykdavo talkos, į jas susirinkdavo daug jaunimo. Jie, kad ir sunkiai dirbdami, juokaudavo, dūkdamo, gaudydavo vieni kitus, bernai nusižiūrėdavo sau nuotakas.

Iš kartos į kartą ūkininkai savo ūkelius perduodavo valdyti įpėdiniams – vaikams, šie gi – savo vaikams. Tokios vyravo šio krašto tradicijos ir visi

gyveno pagal nerašytą įsakymą: kaip radome, taip ir paliksime. Kaimas visada buvo gyvas, jame kunkuliavo gyvenimas. Kurdavosi naujos šeimos, pabirdavo vaikučiai, kaimiečiai daug dirbdavo, bet nepamiršdavo ir pasidžiaugti nuveiktais darbais.

Nuo 1925 metų Šliktinės kaime, įsikūrusiame prie Plungės rajono ribos, iš savo tėvų paveldėję dalį žemės ir piniginių išmokų pradėjo ūkininkauti Kazimieras ir Barbora Alminai. Jų ūkis klestėjo, šeima džiaugėsi gyvenimu ir daug dirbo, savo užaugintus ir pagamintus produktus valgydavo patys, o tai, kas likdavo, parduodavo turguje arba pristatydavo į valstybės įrengtus priėmimo punktus. Alminai buvo šviesūs žmonės, domėjosi nepriklausomos Lietuvos naujienomis, nuolat prenumeruodavo savaitinį laikraštį „Ūkininko padėjėjas“ su priedu „Ūkininko kalendorius“, kitokius leidinius bei žurnalus, iš jų sužinodavo ir apie tai, kas vyksta pasaulyje.

1927 metų rugsėjo 7 dieną Alminų šeimoje gimė būsimasis Žemaitijos krašto šviesuolis, jį pakrikštijo Leandru.

1934-aisiais Leandras pradėjo lankyti mokyklą, ten greit išryškėjo jo privalumai ir talentai – vaikas buvo labai sumanus, kūrybingas, imlus muzikai, gražiai drožinėjo iš medžio. Dešimtmetis berniukas, žurnale pamatęs dekoratyvinių verpsčių nuotraukas, išmoningai išdrožė dekoratyvinę verpstę ir padovanojo kūrinėlių mamai, visoje apylinkėje garsėjusiai verpėjai ir audėjai.

Bėgo dienos. Kazimiero ir Barboros Alminų šeima gyveno kasdienį gyvenimą, kuriame pasitaikydavo

ir labai džiaugsmingų ir niuresnių dienų. Šeimoje be Leandro gimė dar Marija Alminaitė (1936 m. gegužės 23 d.), Kazys Alminas (1941 m. balandžio 6 d.) ir Justinas Alminas (1944 m. gegužės 27 d.). Tėvai žinojo, kad ūkį perduos valdyti savo dukrai Marytei.



Šliktinės kaimo ūkininkai Barbora ir Kazimieras Alminai.

1949

Laikas nuo laiko Prialgavos apylinkės seniūnas sukviesdavo žmones, informuodavo apie apylinkės gyvenime ir šalyje vykstančias naujienas, pokyčius. 1940-ųjų pradžioje Prialgavos apylinkės visuotiniame susirinkime seniūnas įspėjo susirinkusius, kad Lietuvai gresia didelis pavojus. Negandos laukiama iš rytų pusės. Seniūnas tikino esą išsigelbėjimo nėra, kvietė kiekvieną galvoti savo galva, spręsti, kaip toliau gyventi.

Pranašautas juodas negandos debesis atslinko. 1947 metai yra prievartinės kolektyvizacijos – kaimo ūkininkų turto atėmimo pradžia. Ūkininkai, nenorėję dalyvauti kolektyvizacijos procese, privalėjo sumokėti okupacinei bolševikų valdžiai dideles pyliavas maisto produktais arba grynaisiais pinigais.

Leandro tėvai iš turimų sukaupytų atsargų išsipirko sumokėdami didelius mokesčius ir pyliavas. Kitais metais mokesčių dydis beveik patrigubėjo, tėvai dar turėjo atsargų, vėl atsiskaitė su okupantais. Bet dar po metų nebegalėjo sumokėti reikalaujamų padidintų mokesčių. Tada į sodybą atvažiavo tarybinės valdžios pareigūnai, lydimi ginkluotų vyrų, Žemaitijoje vadintų *stribiteliais*, kurie įspėjo – jeigu neįsirašysite į kolūkį, visas namų turtas bus konfiskuotas.

Vieną dieną taip ir atsitiko. Į kiemą suvažiavo daug vežimų su *stribiteliais*, jie sukrovė į vežimus beveik visą gyvenamajame name buvusį turtą. Iš tvarto išvarė gyvulius (kiaules, avis, naminius paukščius ir kt.), juos patalpino vežimuose esančiuose garduose. Lydima ginkluotų *stribitelių*, vežimų gurguolė išvažiavo iš sodybos.

Šliktinės kaimo gyventojai priešinosi prievartinei kolektyvizacijai. Dvi ūkininkų šeimas ištremė į Sibirą, kitus gyventojus, nenorėjusius stoti į kolūkį, irgi gąsdino ištėmimu. Komunistinis režimas palaužė žmonių valią, nuslopino pasipriešinimą ir 1952 metais Šliktinėje, apjungus aplinkinius kaimus, įkurtas „Gegužės 1-osios“ kolūkis.



Leandro mama prie kalvarato su dekoratyvine verpste, kurią išdrožė 10-metis Leandras

II

Leandro jaunystė Bartuvos slėnyje

Sunkūs laikai užgrūdina žmones, bet nesustabdo gyvenimo tėkmės. Po karo, 1947 m., kai vėl duris atvėrė Klaipėdos muzikos mokykla, Leandras kartu su netoli gyvenusiu Romaldu Šlepavičiumi susiruošė stoti mokytis muzikos. Jie abu gerai mokėjo groti akordeonu, klarnetu, kitais muzikos instrumentais. Du jaunuoliai Leandras ir Romaldas iš Šliktinės kaimo sėkmingai išlaikė stojamuosius egzaminus ir pradėjo studijuoti pučiamųjų skyriaus klarneto klasėje. Stipendijos moksleiviai negaudavo, bet ir už mokslą nereikėjo mokėti.

Leandru mokytis sekėsi labai gerai, o Romaldas toliau nebesimokė. Leandru trūko tik vieno – pinigų pragyvenimui. Jis sugalvojo, ką daryti. Privačiai pradėjo mokytis muzikos vieno rusų karininko sūnų taip užsidirbdamas. Laisvu laiku vaikinai užsirašinėdavo taip vadinamas „auksines mintis“, kūrė eilėraščius. Vienas pirmųjų jo sukurtų eilėraščių apie gimtąjį kaimą:

Mano laimės dangus

Ten, kur teka Bartuvos upė,
Per Šliktinės kaimo klonius ir laukus,
Pamilau kampelį tą mielą,
Ir saulutę su sidabro auskarais.

Priedainis

Širdy gimtinės saulė,
Saule, mylėk gimtinę,
Laiminga žemė, kai saulė šviečia
Širdy žmonių visų.

Išbarstyti auskarai saulės,
Spinduliais jie žaidžia ryto rasoje,
Kad nors vienas spindulys liktų
Žiburėliu mano laimės danguje.

Priedainis

Širdy gimtinės saulė,
Saule, mylėk gimtinę,
Laiminga žemė, kai saulė šviečia
Širdy žmonių visų.

Spidulėli, neužgesk niekada,
Širdyje šviesu bus, gera vakarais,
Aš dainuosiu apie šį kaimą,
Patalėlį klosiu meilės spinduliais.

Priedainis

Širdy gimtinės saulė,
Saule, mylėk gimtinę,
Laiminga žemė, kai saulė šviečia
Širdy žmonių visų.



Klaipėdos muzikos mokyklos moksleiviai.
Antras iš kairės - Leandras, šalia jo,
pirmas iš kairės - Romaldas Šlepavičius

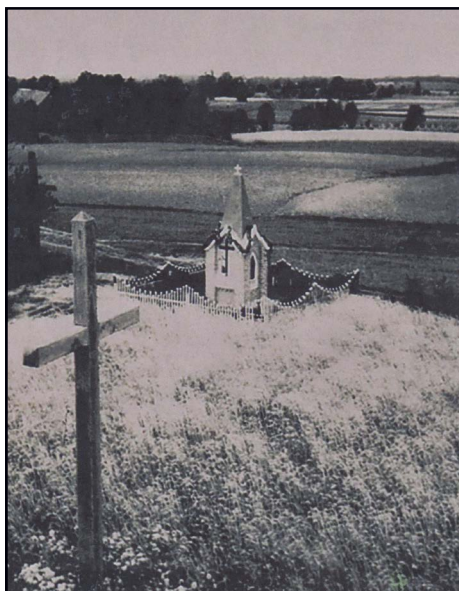
Gyvendamas Klaipėdoje Leandras stebėjo miestiečius, jų gyvenimą, viską dėjosi į galvą. Jaunuolis nenustigdavo vietoje, jam norėjosi tobulėti, kurti, užsidirbti pinigų pragyvenimui. Netrukus nusipirko labai gerą vokiečių gamybos fotoaparata. Susirado savo amata gerai išmanantį fotografijos meistrą. Sumokėjo jam nemažai, bet išmoko gerai fotografuoti. Namuose įsirengė fotolaboratoriją, nusipirko reikalingą aparatūrą, sėkmingai darė įvairias fotonuotraukas ir meninius atvirukus. Po karo kaime nebuvo fotografų, Leandras pirmasis pradėjo fotografuoti krikštynas, fiksuoti vestuvių, kitų šeimos švenčių momentus, taip pat laidotuves, daryti religinių švenčių menines nuotraukas.

Norint daryti kokybiškas fotografijas ir meninius atvirukus, suprantama, buvo reikalinga elektra, tad vaikinai sugalvojo, kaip jos pasigaminti. Klaipėdoje nupirko didelį vokišką akumuliatorių. Prie gyvenamojo namo, iš rytų pusės, įkasė į žemę aukštą medinį stulpą, užkėlė ir pritvirtino 12 voltų dinamą, uždėjo propelerį, sumontavo paleidimo ir sustabdymo mechanizmus. Nuo vėjo sukamo generatoriaus nutiesė elektros laidus. Po kambarius išvedžiojo instiliaciją ir visuose kambariuose sužibo 12 voltų elektros lemputės. Elektros lemputės šviesdavo ryškiai. Kaimynai stebėjosi tokiu Leandro išradingumu, sakydavo, kad ne tik Šliktinės kaime, bet ir visame Žemaitijos krašte daugiau niekas neturi tokios elektrinės.

Mokydamasis Klaipėdoje Leandras dažnai aplankydavo tėvus, gimtąjį sodžią. 1948 metų vasarą sodyboje kilo gaisras, sudegė *rejės* – tai didelis ūkinis

pastatas su gyvulių tvartais, pašarų daržinėmis ir didelė patalpa su linų džiovinimo krosnimis. Atbėgę kaimynai kibirais pylė vandenį, gesino gaisrą, vėliau pamatę, kad *rejės* neišgelbės, pradėjo pilti vandenį ant gyvenamojo namo stogo, kad jis neužsiliepsnotų. Pavyko nuo gaisro išsaugoti gyvenamąjį namą. Vėliau Leandro iniciatyva šalia namo pastatytas kryžius.

Užsidirbęs daugiau pinigų Leandras prie kelio, vedančio į sodybą, pastatė dekoratyvinių raudonų plytų koplytėlę. 1950 metų pavasarį Notėnų bažnyčios klebonas Antanas Tyla pašventino gražią Švenčiausiosios Mergelės Marijos koplytėlę. Tuo metu tokio stiliaus koplytėlė buvo vienintelė Žemaitijos krašte! Leandras nutiesė elektros laidus ir iki koplytėlės. Virš Švenčiausiosios Mergelės Marijos statulos sužibo aura.



1950 metais Leandro pastatyta mūrinė koplytėlė.

1948 metais prie namo pastatytas kryžius.

Nuotrauka daryta nuo gyvenamojo namo stogo



1926 m. statytas Šliktinės kaimo ūkininkų Barboros ir Kazimiero Alminų gyvenamasis namas.

Nuotrauka daryta 1963.

1927 metais čia gimė būsimasis šviesuolis Leandras

Vaikinas matė, kaip tarybinės santvarkos metais nyksta jo tėvų ir kitų kaimo gyventojų turtas. Enkavėdistai grasindavo, kad visus kaimo gyventojus, jeigu jie nestos į kolūkį ir nepradės naujo gyvenimo, išstems į Kazachstano ir Sibiro platybes.

Leandras, matydamas beviltišką tėvų padėtį, paskatino juos išvažiuoti iš Šliktinės kaimo. Visi kartu aptarė, kad taip būsią geriausia. Ilgai nedelsdamas Leandras Palangoje, Šiaulevičiūtės gyvenamajame name, išnuomavo pusę namo, statybos organizacijoje tėvui surado staliaus darbą. Tėvai galėjo persikraustyti. Visi džiaugėsi manydami, kad Palangoje pradės gyvenimą be nuolatinio gąsdinimo trėmimu. Sutartą dieną tėvai su trimis mažamečiais vaikais laukė iš

Klaipėdos atvažiuojančio sunkvežimio daiktams sukrauti. Tačiau likimas jau tiesė kitokį gyvenimo kelią. Sunkvežimis neatvažiavo, Leandras nebepasirodė.

III

Kolektyvizacijos pasipriešinimo auka

Šliktinės kaimo gyventojai priešinosi kolektyvizacijai, bet kai kelias ūkininkų šeimas ištrėmė į Rusijos gilumą, vidutiniai ir smulkesni ūkininkai nebedrįso priešintis. Okupantų specialiųjų tarnybų agentai jau veikė Žemaitijos krašte ir vietinių kolaborantų padedami sudarinėjo sąrašus, kur žymėjo, kuriuos gyventojus išvežti į Sibirą, o kuriuos palikti darbuotis susikūrusiame kolūkyje.

Šliktinės kaime pasklido gandas, kad Alminų šeima ruošiasi išvažiuoti gyventi į Palangos miestelį ir kad persikraustymo iniciatorius yra jų sūnus Leandras. Negirdėtas atvejis! Pavojus! Tuo gali pasekti kiti kaimo gyventojai ir išvažiuoti iš kaimo. Specialiosios tarnybos gavo užduotį – neleisti Alminų šeimai išvažiuoti iš kaimo, o Leandrą areštuoti!

1951-ųjų pavasarį trečiakursį muzikos mokyklos moksleivį Leandrą, grįžtantį iš mokyklos namo, sustabdė civilio rūbais apsirengęs vyriškis, prisistatė esąs milicijos pareigūnas, nuvedė jaunuolį į milicijos būstinę, uždarė į kamerą. Niekas nepateikė jokių kaltinimų. Nebuvo pagrindo Leandro nuteisti, bet komunistai pareigūnai

džiūgavo, kad jiems pavyko įbauginti kitus – štai kas bus, jei mėgins išvažiuoti iš kaimo vietovių.

Buvo sukurpta byla esą Leandras nenorįs tarnauti tarybinėje armijoje ir jam už tai gresia 25-eri metai kalėjimo, nors Klaipėdos miesto Karinio komisariato ir Muzikos mokyklos direktoriaus pasirašytame susitarime buvo rašoma, kad moksleiviai (kol nebaigia mokyklos) į armiją nešaukiami!

Iš Klaipėdos pas Leandro tėvus atvažiavo specialus pareigūnų būrys, kurie grubiai atliko kratą namuose. Iš palėpės kraustė ir tempė į kambarį knygas, laikraščius, žurnalus. Ieškojo kompromituojančios medžiagos Leandro bylai. Tėvai senus Smetonos laikų ir Vokietijos valdymo laiku prenumeruotus laikraščius ir žurnalus laikė prakuroms. Ko tik ten nebuvo – viename Smetonos laikų žurnale per visą puslapį buvo nupaišyta karikatūra: Stalinas didelei miniai žmonių pjautuvu pjauna galvas. Laimei, dešimtmetis Leandro brolis Kazys supratęs, kuo tai gali baigtis, sugebėjo žurnalą paimti ir paslėpti. Taip jis išgelbėjo Leandrą nuo sušaudymo, o šeimos narius nuo didelių nemalonumų, o gal ir tragedijų!

Spaudos puslapiuose buvo matyti įvairių valstybių vadovų nuotraukos, tarp jų puikavosi Stalino ir Hitlerio nuotraukos. Kratos metu vyresnis pareigūnas, pamatęs Hitlerio portretą, baisiai užsirūstino ir norėjo visą Alminų šeimą sušaudyti vietoje, esą jie garbingai saugo Hitlerio nuotrauką. Paaiškinus, kad tai senų laikų spauda, jo įniršis kiek atslūgo. Po kratos nieko nusikalstamo neradę, pareigūnai paėmė dalį spaudos ir išvažiavo atgal į Klaipėdą.

Vis tik teisme Vilniuje Leandrą kaltino Hitlerio garbinimu. Prasidėjo ilgas jo išlaisvinimo procesas. Leandro tėvai susitarė, kad mama važinės į teismo posėdžius, o tėvas, likęs namuose, prižiūrės vaikus ir turtą (60 arų žemės).

Leandro mama iki tol buvo lankiusis tik kelis sykius Salantų miestelyje, dabar ji pirmą kartą traukiniu išvažiavo į didelį miestą, į Vilnių. Susiradusi Aušros Vartų koplyčią ilgai ir pamaldžiai meldėsi. Tai pastebėjo vietinės moterėlės, užkalbino nematytą maldininkę. Mama nuoširdžiai papasakojo, kas nutiko ir prašė Švenčiausiosios Mergelės Marijos padėjimo. Moterys suprato jos skausmą ir nutarė padėti Leandro mamai viskuo, kuo tik bus galima. Nepažįstamosios suteikė nakvynę, surado gerą juristą ir numatytą dieną nuėjo kartu su juo į teismo posėdį.

Mama savo sūnų išvydo labai suvargusį, surakintą grandinėmis lyg vedamą ant ešafoto. Jai neleido susitikti ir pakalbėti su Leandru. Karinio tribunolo prokurorai reikalavo teisėjo nuteisti Leandrą mirties bausme arba 25 metus kalėti. Teisėjas visgi aptiko kai kurių nesutapimų byloje, bylos nagrinėjimą atidėjo, reikėjo patikslinimų. Kitame teismo posėdyje teisėjas Leandrą nuteisė 25 metams kalėjimo. Teismo posėdyje dalyvavęs juristas apskundė nuosprendį ir reikalavo, kad toliau teismo bylą nagrinėtų Pabaltijo karinės apygardos Rygos Aukščiausiasis Teismas.

Leandro mamai padėjusios nuoširdžios moterys katalikės ją, grįžtančią namo po tokio teismo sprendimo, guodė, liepė nenusiminti, žadėjo padėti su pažįstamų

Rygoje pagalba. Išlydėdamos įdavė kelis adresus, kur ji galės apsistoti, pernaktuoti, pailsėti. Pažadėjo, kad Rygos teismui bus nukopijuoti, paruošti ir paštu nusiųsti visi reikalingi dokumentai.

Per teismo posėdį Pabaltijo karinės apygardos teisėjas, išnagrinėjęs visus pateiktus išrašus, nustatė, kad Leandras, pagal turimus dokumentus, nekaltas. Pagal užvestą bylą Leandrą nuteisė minimalia bausme -10 metų kalėjimo. Mama tikėjosi, kad kartu su ja iš Rygos važiuos ir Leandras, juk ji padarė viską, kad teisėjai sūnų išteisintų, bet motinos gerų norų nepakako, santvarkos absurdas buvo galingesnis.

Grįžusi namo sakė įsitikinusi, kad jai padėjo Vilniaus Aušros Vartų Dievo Motina, ir dievobaimingi geri žmonės Vilniuje ir Rygoje, nes ji, nemokėdama nei latvių, nei rusų kalbos, Rygoje surado teismo pastatą, katalikų bažnyčią, kurioje nuoširdžiai pasimeldė. Leandro mama tikėjo, kad Šv. Mergelė Marija ir toliau globos jos sūnų Leandrą.

IV

Uralo kalnų tremtinys

Pasibaigus teismo procesui iš Rygos Lendrą sugrąžino į Vilniaus kalėjimą, vėliau išvežė į Maskvą. Prie keleivinio traukinio Maskva-Kuibyševas prikabino specialų vagoną, pritaikytą pervežti kalinius.

Vagone Leandras važiavo su dar aštuoniais politiniais kaliniais. Traukinyje važiavo daug nuteistųjų, per karą patekusių į vokiečių nelaisvę. Sugrįžę į Rusiją jie nuteisti už tėvynės išdavimą. Šie žmonės buvo nenuspėjami, nenorėjo gyventi. Lydintei kareiviai-konvojininkai vos sutramdydavo juos, bijojo kad neivyktų tragedijų.

Iš Kuibyševo Lendrą su aštuoniais politiniais kaliniais sunkvežimiu nuvežė į Uralo kalnuose esantį Krasnaja Glinka miestelį. Netoli miestelio, Uralo kalnų papėdėje, buvo kalkių kasykla, kurioje darbavosi nuteistieji. Lagerio Krasnaja Glinka barakuose, kaip visuose Stalino epochos lageriuose, gyveno po kelias dešimtis nuteistųjų.

Tik atvykus, per pirmąjį kalinių patikrinimą, visada klausdavo, ką jie moką daryti, kuo užsiėmė „graždankoje“. Lagerio prižiūrėtojas pasižymėdavo ir viską perduodavo lagerio viršininkui.

Tremties pradžioje Leandras, kaip ir visi lagerio kaliniai, Uralo kalnuose kastuvais kasė specialias slėptuves nuo bombardavimo. Uralo kalnams būdingas kalkinės kilmės gruntas. Lagerio viršininkas, peržiūrėjęs Leandro dosjė, nutarė, kad jis geriau tinka lagerio kultūriniam-politiniam darbui. Išsikvietė Leandrą pokalbio, ilgai kalbėjosi, sutarė, kad jis mokys groti lagerininkus pučiamaisiais instrumentais. Leandras surašė, kokių muzikos instrumentų reikia norint suorganizuoti dūdų orkestrą. Netrukus lagerininkai po darbo pradėjo repetuoti pučiamaisiais instrumentais.

Lagerio viršininkas sužinojęs, kad Leandras moka fotografuoti ir daro įvairias menines fotonuotraukas, į darbą kasti kalkių jo nebevarė! Lageryje įrengtoje fotolaboratorijoje per dienas Leandras darydavo įvairias nuotraukas, o vakare, sugrįžus iš darbo lagerininkams, repetuodavo muzikos instrumentais.

Leandras fotonuotraukas padarė lagerio viršininkui, vėliau kitiems karininkams, jų šeimoms, giminėms, lagerio prižiūrėtojams. Lagerio viršininkas didžiuodavosi prieš savo vadovybę, kad kaliniai ne tik dirba, bet dalyvauja lagerio saviveikliniame, kultūriniame gyvenime.

Praėjus karantinui, Leandras parašė laišką į namus, pranešė, kad jis sveikas, gyvas, dirba kasykloje. Lageris didelis, jame daug lietuvių ir kitokių tautybių tremtinių.

Leandro mama, sužinojusi sūnaus lagerio pašto adresą, pradėjo rašyti jam ilgus ilgus laiškus. Vienu ypu prirašydavo visą mokyklinį sąsiuvinį. Laiškuose išsamiai

pasakodavo, kas vyksta tėviškėje, kaime, kolūkyje ir kaip jie pragyvena iš 60 arų pasodybinio sklypo. Mama širdingai aprašydavo tėviškės gamtą, nepamiršdavo aprašyti ir laisvo paukščių skraidymo, jų džiaugsmingo čirškėjimo. Jos laišakai prilygo vaizdingiems grožinės literatūros kūriniais. Ji nepavargdama, su didžiuliu malonumu rašė apie Žemaitijos kraštą, gimtąjį Šliktinės kaimą, Bobelinės miškelį, laisvai lakstančius žvėrelius, skraidančius visokius vabalėlius.

Leandras mamos laiškus skaitydavo garsiai. Lietuviai, klausydami lietuviško sodžiaus aprašymų, verkdamo – taip širdingai ir įtaigiai Leandro mama rašė. Tiems, kurie nesuprasdavo lietuviškai, išversdavo į rusų kalbą. Ir jie klausydamiesi nesulaikydavo ašarų!

Grįžęs iš lagerio Leandras parodė mamos rašytus laiškus literatūros kritikui. Jis tuos laiškus perskaitė ir pasakė: „Jeigu netoli mamos būtų sukiojęsis koks studentas-konsultantas, kaip Povilas Višinskis aplink Žemaitę, tavo mama, kūrybingumu gal būtų net pralenkusi rašytoją Žemaitę“. Leandras norėjo tų laiškų pagrindu parašyti prisiminimų knygutę, bet per įvairius persikraustymus laišakai pasimetė.

1953 metų pavasarį mirė Tarybų Sąjungos generalisimas Josifas Stalinas. Prie valstybės vairo paskirtas Nikita Chruščiovas pradėjo lagerių naikinimą. Išleido į laisvę labai daug kalinių, visoje plačioje šalyje prasidėjo vadinimasis „atšilimas“. Krasnaja Glinka lagerio kaliniai, sužinoję apie Stalino mirtį, jautėsi laimingi, jie rėkavo, šokinėjo, džiūgavo, bučiavo vienas kitą, suprato, kad pagaliau galės grįžti į namus, kur jų laukė šeimos.

Lagerio vadovybė pradėjo ruošti dokumentus kalinių paleidimui. Leandras buvo vienas pirmųjų, kuriam ruošė dokumentus į laisvę. Lagerio viršininkas Leandrui įkelionę įdavė pinigų, kad grįždamas Maskvoje jis galėtų nusipirkti padorių rūbų ir parvažiuotų namo be lagerininko aprangos. Kiti lagerio „kolegos“ prašė Leandro, kai važiuos pro Maskvą, aplankyti jų šeimos narius, gimines, perduoti jiems parašytus laiškučius.

Leandras namo sugrįžo 1953m. vasaros pabaigoje, gražiai apsirengęs, niekas nebūtų pasakęs, kad jis – buvęs lagerio kalinys. Vėliau, Leandro sugrįžimo proga, vyko jo susitikimas su Šliktinės kaimo jaunimu. Į namus susirinko kaimo bernai ir merginos, šoko, linksminosi, vyko žaidimai ir diskusijos. Kaip ir ankstesniais gerais laikais vakarėlyje Leandras grojo klarnetu, Romaldas Šlepavičius akordeonu, o būgną mušė pusbrolis Steponas Jokubauskas.

V

Alsėdžių kultūros skleidėjas

Plungės rajono kultūros skyrius Leandriui pasiūlė dirbti Alsėdžių miestelyje, steigti meno saviveiklos kolektyvus, kelti miestelio kultūros lygį. Alsėdžiai – nedidelis, jaukus miestelis, jame gyvena per tūkstantis gyventojų, nuoširdžiai saugančių miestelio istoriją, puoselėjančių tradicijas. Žinoma, Raudonajai armijai okupavus Lietuvą, pasikeitė gyvenimas ir Alsėdžių miestelyje. Prievartinės kolektyvizacijos būdu prie miestelio prijungta apie 20 aplinkinių kaimų, taip atsirado didžiausias Plungės rajone „Alsėdžių“ kolūkis.

Po karo, įsitvirtinant tarybinei santvarkai, Alsėdžiuose, kaip ir visoje tada jau sovietinėje respublikoje, visuomenės kultūros lygis nebuvo pagrindinė ideologijos kryptis. Teko vietiniams kaimo šviesuoliams imtis iniciatyvos, kad nebūtų pamirštos per amžius susiformavusios kultūros tradicijos.

1954 m. Leandras pradėjo dirbti Alsėdžių kultūros namų meno vadovu. Leandras nuo mažens buvo auklėjamas ir žinojo – visus patikėtus darbus reikia atlikti kruopščiai, sąžiningai ir kūrybingai, darbo rezultatas turi džiuginti aplinkinius. Jaunuolis Alsėdžių vidurinėje mokykloje moksleiviams pradėjo

dėstyti muzikos pamokas. Suorganizavo mokinių meno saviveiklos būrelius, mokiniai sėkmingai dalyvaudavo įvairiuose konkursuose.

Alsėdžių kultūros namai įkurti šalia Švenčiausiosios Mergelės Marijos nekaltojo prsidėjimo bažnyčios esančioje špitolėje, anksčiau čia buvo Žemaitijos Vyskupijos rezidencija. Pirmajame pastato aukšte iš kelių kambarių padarė nemažą salę su scena. Joje vykdavo susirinkimai, įvairūs spektakliai, rodydavo kino filmus, savaitgaliais vykdavo šokių vakarėliai. Antrame aukšte buvo labai daug kambarių. Dviejuose kambariuose gyveno kino mechaniko Tarkausko šeima, o kiti kambariai buvo tušti, juose Leandras rengdavo muzikavimo, chorų, meno saviveiklininkų repeticijas. Špitolėje apsigyveno ir Leandras, jam buvo paskirti du kambariai antrame pastato aukšte. Špitolės salėje Leandras statė dramos spektaklius, juos režisavo.

Sudėtingesniuose spektakliuose Leandras atlikdavo pagrindinius vaidmenis. Jis, dar mokydamasis Klaipėdos muzikos mokykloje, dalyvavo teatro vaidybos grupėje ir gerai įsisavino spektaklių režisūros pagrindus, perprato subtilybes. Alsėdiškiams buvo parodyti Leandro režisuoti spektakliai: „Trys mylimos“, „Žaltvykslė“, „Petras Kurmelis“ ir kiti. Spektaklyje „Atžalynas“ Leandras atliko pagrindinį vaidmenį.

Leandrui Alsėdžiai tapo savotišku tramplynu tolimesnei kultūrinei veiklai regione. Atsiskleidė jo organizaciniai sugebėjimai, kitus uždegantis kūrybinis entuziazmas ir didžiadvasiškumas. Jis, dirbdamas meno vadovu, subūrė stiprius, beveik profesionalius

meno saviveiklos kolektyvus, kurie tarpregioniniuose konkursuose užimdavo prizines vietas. 1955 metais Alsėdžių kultūros namų meno saviveiklos kolektyvas pirmą kartą buvo pakviestas dalyvauti Respublikinėje dainų šventėje Vilniuje.



Alsėdžių vidurinė mokykla.
1955

Leandras Alsėdžių vidurinėje mokykloje įkūrė estradinį vaikų ansamblį, pučiamųjų instrumentų orkestrą. Didelėje vidurinės mokyklos aktų salėje jis organizuodavo tarpregioninius meno saviveiklos koncertus-konkursus. Alsėdžių kultūros namų saviveiklininkai iškovojo pirmąsias vietas.

1956 metais vidurinėje mokykloje suorganizuotame koncerte-konkurse dalyvavo net Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumo pirmininkas Justas Paleckis (jo tėvai gyveno

Alsėdžiuose) su žmona Genovaite. Pirmoje eilėje su visa palyda sėdėjęs pirmininkas įdėmiai iš klausė visą koncertą. Pasibaigus koncertui, J. Paleckis pakilo ant scenos, pasidžiaugė, kad nedideliuose miesteliuose organizuojami tokie koncertai-konkursai. Padėkojo visiems meno saviveiklos kolektyvams, žiuri komisijai. Paspaudė ranką ir padėkojo asmeniškai Leandrai už organizuojamus aukšto meninio lygio konkursus.

Vidurinės mokyklos istoriniame metraštyje labai išsamiai aprašyti mokyklos švietimo sistemos ir kultūrinio gyvenimo pasiekimai. Viena iš daugelio įrašų galima perskaityti: „Mokyklą taip pat garsino įvairiais laikotarpiais pučiamųjų orkestrams vadovavę mokytojai: L. Alminas, S. Žalalis, A. Trečiokas ir daugelis kitų“.

Jonas Rajeckas, vėliau dirbęs Alsėdžių kultūros namų direktoriumi, prisiminimuose irgi rašė apie Leandrą: „Iki 1954 m. atvykstant Leandrai, Alsėdžiuose buvo sunykęs kultūrinis gyvenimas. Kai atvyko Leandras Alminas ir pradėjo dirbti Kultūros namų meno vadovu, iš esmės pasikeitė alsėdiškių požiūris į kultūrinį gyvenimą. Leandras daug kartų prašė Alsėdžių kolūkio pirmininko, kad jis nupirktų dūdų orkestrui instrumentus. Kolūkio pirmininkas nupirko reikalingus muzikos instrumentus ir Leandras entuziastingai įsijungė į kultūrinį alsėdiškių gyvenimą, subūrė daug įvairių ansamblių, dūdų orkestrų, meno saviveiklos kolektyvų. Kultūros namų direktorė Skaistė Mickutė, Alsėdžių kolūkio pirmininkas ir visi miestelio gyventojai džiaugėsi tokiu kultūrinio gyvenimo pakilimu. Mylėjo Leandrą alsėdiškiai, visur ir visada jis buvo gerbiamas. Miestelio gyventojai entuziastingai dalyvaudavo meno saviveiklos kolektyvuose, tautinių šokių rateliuose, dramos vaidinimuose ir kituose renginiuose. Per penkerius darbo metus Leandras

paliko gilų kultūrinį pėdsaką alsėdiškių gyvenime!“

Vykdamas į Alsėdžius Leandras nė galvoti negalvojo, kad čia jis sutiks merginą, su kuria sujungs gyvenimus. Marija Pusvaškytė, Vilniaus pedagoginiame institute baigusi lietuvių kalbos ir literatūros specialybę, pagal paskyrimą atvyko mokytojauti į Alsėdžių vidurinę mokyklą. Trumpai padirbusi lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja buvo paskirta mokyklos mokymo dalies vedėja. Su aukštuoju išsilavinimu mokytojų nedideliuose miesteliuose pasitaikydavo retai.

Leandras dirbdamas mokykloje ir susipažino su Marija. Po metų draugystės, 1955 m., susituokė, sukūrė šeimą. Jiedu apsigyveno špitolėje, Leandrai išnuomotuose kambariuose be jokių patogumų. Valgyti virdavo ant žibalinio primuso. Abu dirbdami, o po darbo remontuodami butą, išgrąžino kambarius, pagal tuometes galimybes susisuko gana patogų šeimos lizdelį.



Leandras Alminas ir jo žmona Marija.

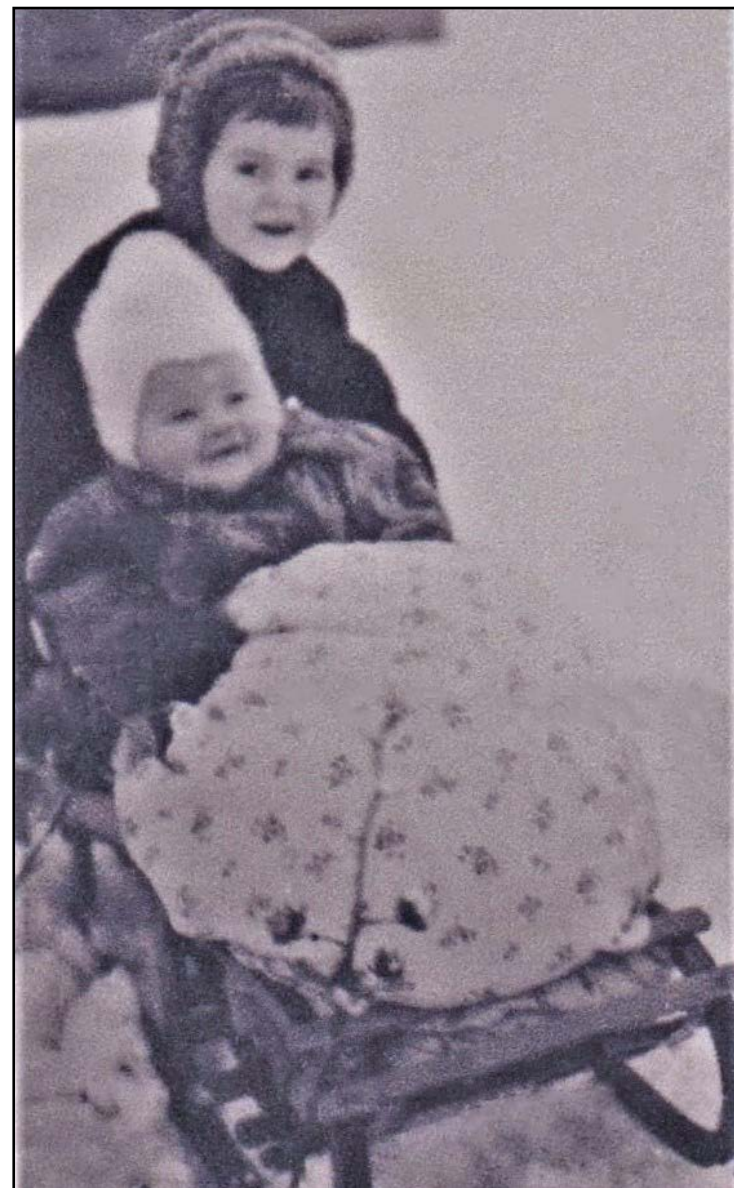
1960

Po metų gimė pirmagimė dukra Marija-Lilė. Dar po dvejų metų jiems gimė sūnus, kuriam davė vardą Leandras-Linas. Kasdieniame gyvenime vaikus vadindavo Lile ir Lineliu.

Vėliau jaunieji Alminai Alsėdžių miestelio pakraštyje išsinuomavo erdvų sodybos namą (namo šeimininkai laikinai buvo išvažiavę gyventi kitur). Šeimos gyvenimas pagerėjo. Sekėsi ir darbe. Už tai Plungės rajono kultūros skyrius daug kartų reiškė padėką Alsėdžių kultūros namų meno vadovui Leandrui. Lietuvos TSR kultūros ministerija Leandrą apdovanojo Garbės raštu.



1793 metais pastatyta medinė Alsėdžių Švenčiausiosios Mergelės Marijos nekaltojo prasidejimo bažnyčia. Bažnyčia turtinga senaisiais meno kūrinių, čia saugomas unikalus bažnytinių knygų archyvas



Leandro ir Marijos atžalos: dukra Lilytė ir sūnus Linas.
1959

VI

Leandro pėdsakas Telšių kultūroje

Iš Alsėdžių Leandro gyvenimo vingis nusuko į Žemaitijos sostinę. 1959 metais Lietuvos TSR kultūros ministerija Alsėdžių šviesuolį perkėlė dirbti į Telšius. Sunku jam buvo atsisveikinti su alsėdiškiais, ypač su kultūros ir švietimo srities darbuotojais.

Leandras, dirbdamas Alsėdžių kultūros namų meno vadovu, per penkerius metus subūrė daug meno saviveiklos kolektyvų, ansamblių, įkūrė mišrų chorą, dalyvaudamas bendruomenės gyvenime pakėlė į aukštumas miestelio kultūros lygį. Kultūros ministerija įvertino Leandro sugebėjimus suburti žmones, šviesti juos, atskleisti jų talentus. Jis mokėjo perduoti kitiems svarbią gyvenimo žinią – žmogus turi būti kultūringas!

Leandro Telšiuose laukta ir tam pasiruošta. Telšių miesto DŽDT (Darbo žmonių deputatų tarybos) Vykdomasis komitetas netoli geležinkelio stoties, naujame mūriniame name, Leandro šeimai suteikė dviejų kambarių butą su patogumais. Miesto kultūros skyriaus vedėjas Šliogeris ir Kultūros namų direktorius Sabeckis buvo patenkinti, kad atvykęs šviesuolis padės telšiškiams kurti ir puoselėti kultūrą. Leandro žmona Marija pradėjo dirbti Telšių

vidurinėje mokykloje lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja.

Dirbdamas Kultūros namų meno vadovu Leandras labai greitai čia įkūrė estradinį ansamblį, mišrų chorą, dūdų orkestrą ir kitokių meno saviveiklos kolektyvų. Jo kolektyvai nuolat dalyvavo Telšių miesto šventėse ir kituose regiono susibūrimuose.

Tarybinės santvarkos metais pompastiškai būdavo švenčiamos dvi šventės: Gegužės 1-oji (Tarptautinė darbo žmonių solidarumo šventė) ir Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos minėjimo šventė. Ji būdavo švenčiama lapkričio 7-8 dienomis. Tai buvo tarybų Rusijos šventė, atsiradusi po 1917 metų revoliucijos bolševikams nuvertus caro valdžią ir įtvirtinus komunistinį režimą. Sovietams okupavus Lietuvą šią šventę buvo privaloma švęsti visuose miestuose ir miesteliuose. Per abi šventes vykdavo demonstracijos ir eisenos miestų ir miestelių gatvėmis.

Šventės dieną ant paruoštos pakyls-tribūnos stovėdavo miesto kompartijos, komjaunimo pirmieji sekretoriai, kiti žymūs pareigūnai. Jie mojuodavo praeinantiems žmonėms. Prie tribūnos Leandro vadovaujamas dūdų orkestras nuolat grojo šventinius maršus. Eitynėse dalyvaudavo daug žmonių, nešinių plakatais su lozungais, liaupsinančiais komunistinį režimą, sovietinėmis vėliavomis, o praeinantieji pro tribūną šūkaudavo palaikantys svetimšalių valdymo sistemą.

Norėdami išsilaikyti ir įsitvirtinti svetimoje valstybėje, okupantai pirmiausia stengėsi sunaikinti Lietuvos istorinį valstybingumo pamatą – KULTŪRĄ! Telšiuose ilgai veikė profesionalus Žemaičių dramos

teatras, iš inercijos jis dar kelerius metus gyvavo ir po karo. Telšių miesto Komunistų partijos komiteto nurodymu 1949 metais Dramos teatras buvo uždarytas, visi baldai, dekoracijos, įranga buvo išvežta, liko tik tuščios patalpos.

Prasidėjus N. Chruščiovo „atšilimo“ laikotarpiui, buvo suteikta daugiau savarankiškumo ir Tarybų Sąjungos broliškoms respublikoms, tarp jų ir tarybų Lietuvai. 1958 metais Lietuvos TSR Ministrų Taryba kultūros ministru paskyrė Juozą Banaitį. Jis rūpinosi kultūros atgaiviniu respublikoje.



Telšių merginų dūdų orkestras (vadovas Leandras Alminas),
būgną muša Marija Alminaitė.

Apie 1962

Telšių gyventojai norėjo, kad vėl veiktų miesto Dramos teatras, uždarytas prieš dešimtmetį. Netrukus iš LTSR kultūros ministerijos atskriejo džiugi žinia – draudimas panaikintas, telšiškiai vėl gali atgaivinti

Dramos teatro veiklą. 1959 metais kultūros skyriaus vedėju dirbęs Adomaitis su grupe entuziastingų aktorių įkūrė mėgėjišką liaudies teatrą (vėliau jis pavadintas Telšių Žemaitės dramos teatru).

Leandras Alminas tuo metu buvo išrinktas Telšių kultūros namų profsąjungos komiteto pirmininku. Jis, kaip profsąjungų atstovas, dalyvavo miesto valdžios pasitarimuose sprendžiant kultūrinio gyvenimo aktualijas. Kryptingo ir atkaklaus darbo dėka išsipildė telšiškių svajonė – atkurtas Telšių Žemaitės dramos teatras!

Leandras, pradėjęs dirbti meno vadovu, dėjo visas pastangas, kad galėtų dalyvauti 1960 metų Respublikinėje dainų ir šokių šventėje Vilniuje. Per trumpą laiką jam pavyko paruošti gausų meno saviveiklininkų kolektyvą. Respublikinė atrankos komisija gerai įvertino Leandro paruoštą meno saviveiklos kolektyvą ir leido dalyvauti šventėje.

Dainų dienos šventės renginiams Vilniuje, Vingio parke, pagal estų architektų projektą buvo pastatyta labai gražaus dizaino, erdvi estrada (kupolas). Dainų ir šokių šventės tradicijai, kaip ir kitiems menams, galiojo sovietinės estetikos ir politikos dogma – Lietuvos menas turėjo būti tautinės formos, bet socialistinio turinio. Griežta ideologija reikalavo, kad šventės atributika ir simbolika kūriniais bei įvairiais ženklais šlovintų Tarybų Sąjungą ir Komunistų partiją.

Leandras Telšiuose įkūrė ir merginų pučiamųjų muzikos instrumentų estradinį ansamblį. Tai buvo respublikinio lygio sensacija. Jaunos gražios merginos išmoko ne tik groti, bet gražiai šoko bei dainavo!



Telšių merginų dūdų orkestras Lietuvos televizijoje. Vadovas Leandras Alminas, būgną muša Marija Alminaitė.
1962

Su merginų estradiniu ansambliu Leandras koncertavo Plungės, Skuodo, Kretingos ir Telšių rajono miesteliuose ir kaimuose. Kai kuriose vietovėse nebuvo žiūrovams pritaikytų didelių salių, kuriose sutilptų visi norintieji apsilankyti koncertuose. Kartais, gelbėdami situaciją, organizatoriai iššluodavo kolūkio daržinę, vidaus sienas papuošdavo berželiais, vidury daržinės ant perdengimo balkio pakabindavo primusinę apšvietimo lempą. Ant suneštų suolų susėsdavo žmonės ir klausydami puikios muzikos džiaugėsi nuostabiu koncertu ir atlikėjomis – gražiai dainuojančiomis ir

grojančiomis jaunomis, dailiomis merginomis!

1962 metais merginų ansamblį pakvietė Lietuvos TSR televizija ir tiesiogiai transliavo jų pasirodymą. Visa respublika pirmą sykį pamatė, kaip jaunos merginos gražiai dainuoja ir groja, lengvai valdo muzikos instrumentus.

Telšių miesto valdžia daug kartų Leandrai reiškė padėką, o už kultūros skleidimą Žemaitijos sostinėje apdovanojo Garbės raštu. Lietuvos TSR kultūros ministerija taip pat įvertino Leandro nuopelnus keliant kultūros lygį Telšių regione, 1964 metais jis apdovanotas LTSR meno saviveiklos žymūno ženkleliu. Nenuilstančiam, entuziastingam ir visad besišypsančiam Leandrai Kultūros ministerija jau ruošė užkariauti kitą regioną, tikėjo, kad jis su optimizmu ir dar didesne energija kibs į darbą kitoje vietoje ir nepavargdamas kels kultūros lygį respublikoje.

Telšių valstybiniame archyve neišliko dokumentų apie Kultūros namų veiklą. Archyve pavyko rasti tik tris darbinius protokolus apie 1961 metų veiklos planus.

1

Telny raj. Dublars, Nany Tarybos Tarybos
posėdis įvyko 1961 m. vasarą mėn 13 d.

Protokolas Nr 1

Posėdyje dalyvauja 12 Tarybos narių
Priešiminkaujantis: Sabecas Riudanga,
Selektorijautis: Statulėnienė Adė,
Dierotvarkė: 1. Ropurim meno raišiklio
apriūra.
2. Dėl iolių sėkėkė įaugis

Svarstyta: 1. Ropurim meno raišiklio apriūra
Riudanga kėuriam perisakė dūmias
leandras. Jė parakė rėis mėtai meno rai-
viklio apriūrę prarėis rauras. Bliurė dūmias
apriūra, mūrikėlis kėlty, dūmias kėlty,
liandras aursėlis iolių kėlty. Apriūra pr-
vedama rauras rėis perisakė rėis rauras
raišiklio kėlty mūikėlis rėis rauras, taip pat
mėtai dūmias rėis rauras.

Dublars Nany Taryba meno rėis rauras
mūimėis rauras;

Nutartė: Meno raišiklio apriūrę prarėis
rauras; chory apriūra, dūmias
rėis apriūra, l. iolių rėis
apriūra, kėis rėis i dūmias or-
kėstis apriūra. Apriūra prarėis
rėis i. m. rauras d. dūmias rauras.

Dokumento faksimilė

VII

Palangos kultūrai atiduota širdis

Palangos miestui buvo reikalingas entuziastingas, darbštus ir nuoširdus darbuotojas, kuris palangiškiams padėtų plėtoti kultūrinę veiklą. Toks darbuotojas buvo Leandras Alminas, anksčiau dirbęs Alsėdžių ir Telšių kultūros namų meno vadovu. Lietuvos TSR kultūros ministerija 1965 metais Leandrą iš Telšių perkėlė dirbti į Palangą, paskyrė kultūros skyriaus vedėju.

Palangos miesto Darbo žmonių deputatų tarybos (DŽDT) Vykdomojo komiteto pirmininkas P. Mičiūnas, pasirašė potvarkį Nr. 5-p, kuriame rašoma: „Nuo 1965 metų sausio mėn. 16 d. kultūros skyriaus vedėju skirti Alminą Leandrą, Kazio s.“

LIETUVOS TSR
PALANGOS MIEŠTO
DARBO ŽMONIŲ DEPUTATŲ TARYBOS
VYKDOMASIS KOMITETAS

O P O T V A R K I S Nr. 5-p

Palanga, 1965 m. sausio mėn. 15 d.

1. Patenkinti pil. VERTULIO Juliaus s. Kazio pareiškimą ir nuo 1965 m. sausio mėn. 16 d. atleisti iš Kultūros skyriaus vedėjo pareigų.

Pavesti vyr. buhalteriiui atlikti pilną atsiskaitymą.

2. Nuo š. m. sausio mėn. 16 d. Kultūros skyriaus vedėju skirti ALMINA Leandrą, Kazio s.

Palangos miesto Darbo žmonių deputatų
Tarybos vykdomojo komiteto pirmininkas
/P. MIČIŪNAS/

Dokumento faksimilė.
P. Mičiūno pasirašytas potvarkis Nr. 5-p.

Miesto valdžia naujai pastatytame gyvenamajame name jam suteikė trijų kambarių butą su visais patogumais. Leandro žmona Marija pradėjo dirbti Palangos vidurinėje mokykloje lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja.

Leandras, bendraudamas su palangiškiais, ruošė ir įgyvendino miestui reikalingas pramogas, stengėsi atkurti pamirštas kurortinio miestelio kultūrinės tradicijas. Dalyvavo miesto valdžios išplėstiniuose pasitarimuose, teikdavo pasiūlymus, kaip geriau paruošti mieste poilsio zonas, plėsti atrakcionus, statyti kultūrinės paskirties objektus.

Nė vienas miesto renginys neapsiėjo be kultūros skyriaus vedėjo Leandro iniciatyvos, jo sugebėjimo perteikti miesto gyventojams ir poilsiautojams gerą nuotaiką. Palangoje pradėjo kurtis meno saviveiklos kolektyvai, pučiamųjų orkestrai, mišrūs chorai, estradinės muzikos dainų ansambliai, tautinių šokių rateliai.

Leandras, kaip jam įprasta, su entuziazmu ir ugnele, geranorišku nusiteikimu, padedant kultūros skyriaus darbuotojams, pradėjo didelius darbus ir nuolat kėlė Palangos kultūros lygį. Pirmieji tikslai buvo paruošti meno saviveiklos kolektyvus dalyvauti Respublikinėje dainų ir šokių šventėje Vilniuje. Saviveiklininkų kolektyvams buvo sudarytos geriausios sąlygos repetuoti, efektyviai ruoštis šventei.

Atvykusi Kultūros ministerijos komisija gerai įvertino palangiškių pasiruošimą dalyvauti Dainų ir

Kopija

**L I E T U V O S T S R
PALANGOS MIESTO DARBO ŽMONIŲ DEPUTATŲ
TARYBOS VYKDOMASIS KOMITETAS**

P O T V A R K I S Nr.128-p

Palanga, 1965 m. liepos mėn. 9 d.

Ryšium su Palangos m. meno saviveiklos kolektyvų išvykimą š.m. liepos mėn. 11-19 d.d. dalyvauti Respublikinėje Dainų šventėje, sudaryti šios sudėties delegaciją:

1. V. ROKAUSKAS - Vykdomojo Komiteto pirmininko pavaduotojas /delegacijos vadovas/.
2. L. ALMINAS - Kultūros skyriaus vedėjas
 /delegacijos vadovo pavaduotojas/
3. J. KAZLAUSKAS- Vidurinės mokyklos direktorius
 /delegacijos vadovo pavaduotojas/
4. G. BRENTRAUTIENĖ-Gdytojas
5. A. BAGDONAITĖ -Med.sesuo
6. J.SKRIPKAUSKIENĖ-Med.sesuo

N. Mičiūnas
**Palangos m.Vykdomojo Komiteto
Pirmininkas /P.Mičiūnas/**

Dokumento faksimilė.

1965 m. liepos 9 d. Vykdomojo komiteto potvarkis Nr.128-p dėl delegacijos sudėties vyksti į Dainų ir šokių šventę Vilniuje

Kiekvienais metais Leandras sudarydavo (atnaujindavo) Palangos kultūros skyriaus ir kultūros namų tarybą. Taryba sprendavo Palangos miesto kultūros gyvenimo problemas, organizuodavo ir rengdavo projektus įgyvendinant kultūros srities programas.

PALANGOS MIESTO KULTŪROS SKYRIAUS IR KULTŪROS NAMŲ

T A R Y B A

1969 metams

1. STRIKAS Vytautas, Jono - Muzikos mokyklos direktorius
Tarybos pirmininkas
2. ALMINAS Leandras, Kazio - Kultūros skyriaus vedėjas
Tarybos pirmininko pavaduotojas
3. KEDILNĖ Palmira, Prano - Miesto bibliotekos vedėjas
Tarybos narys
4. STIRBLYS Pranas, Prano - Kultūros namų direktorius
Tarybos narys.
5. TAUWENIS Vladas - "Jūratės" sanatorijos kultorganiz.
Tarybos narys.
6. SEDUKIENĖ Aldona, Felikso - Kultūros namų metodistė
Tarybos narys.
7. GEDRIMLENĖ Regina, Petro - Kultūros namų šokių ratelio vadovė
Tarybos narys.
8. KSATUCKIENĖ Apolonijs, Povilo - Vaistinės vedėja.
Tarybos narys
9. KAZLAUSKAS Juozas, Juozo - Vid. mokyklos direktorius
Tarybos narys.

Palangos m. Kultūros skyriaus

V e d ė j a s /L. ALMINAS/

Dokumento faksimilė.
Palangos miesto kultūros skyriaus ir
Kultūros namų taryba 1969 metams

Kad palangiškiai, miesto svečiai ir poilsiautojai galėtų turiningai leisti laisvalaikį, Leandro pastangomis buvo sukurti:

- 7 chorai su 413 dalyvių;
- 10 instrumentinių kolektyvų su 112 dalyvių;
- 8 teatriniai kolektyvai su 111 dalyvių;
- 8 choreografiniai kolektyvai su 152 dalyviais;
- 5 vokaliniai ansambliai su 54 dalyviais;
- 2 dailės ir tapybos rateliai su 13 dalyvių.

Paruošta daug solistų, atlikėjų, skaitovų, liaudies meistrų ir šokėjų;

40 meno saviveiklos ratelių.

Iš viso dalyvavo 900 saviveiklos atlikėjų.

Palangos kultūrinis gyvenimas klestėjo. 1969 m. rugpjūtį Palangoje iškilmingai paminėtas pirmojo viešojo lietuviško vaidinimo „Amerika pirtyje“ 70-metis. Basanavičiaus gatvės gale, Jūratės ir Kastyčio skvere, buvo pastatytas paminklinis ažuolinis stulpas su užrašu: „1899 m. Palangoje pirmą sykį suvaidintas spektaklis „Amerika pirtyje“. Ta proga specialiai į Palangą atvykęs LTSR kultūros ministras Lionginas Šepetys padėjo gėlių prie paminklinio ažuolinio stulpo. Įdomi šio ažuolinio stulpo atsiradimo istorija. Jauna skulptorė, nuvykusi kartu su Leandru į jo tėviškę, Bobelinės miške atrinko augantį ažuolą. Jis buvo nupjautas, vietoje paruoštas. Į Palangą nuvežė jau užbaigtą paminklinį stulpą. Tarybinės valdžios ir kompartijos pareigūnams nelabai patiko tai, kad buvo paminėtas senovinio vaidinimo jubiliejus, nes tai siejosi su nepriklausoma Lietuva ir nesiderino su bolševikine ideologija.

PALANGOS MIESTO MENO SAVIVEIKLOS KOLEKTYVAI

1969 m. sausio mėn. I d.

CHORAI:	Tėvų ir mokytojų choras	50 dalyvių	- vad. B. Normantas
2.	Darbo veteranų	30 - "	- vad. A. Šeduikienė
3.	Vid. m-las mergaičių	90 - "	- vad. Č. Andzevičius
4.	Vid. m-las pionierių	66 - "	- vad. Č. Andzevičius
5.	Vid. m-las spaliukų	84 - "	- vad. Č. Andzevičius
6.	PDD 8-tės m-las vaikų	57 - "	- vad. A. Tranauskas
7.	Rusų 8-tės m-las vaikų	36 - "	- vad. J. Kordenskaja

Viso 413 dalyvių

INSTRUMENTINIAI KOLEKTYVAI:

1.	Kultūros namų pučiamųjų orkestras	20 d.	- vad. J. Čaldikas
2.	Kelių Ekspl. Ruožo - "	15 -	- vad. J. Klimovas
3.	Kultūros namų kaimo kapeka	9 -	- vad. V. Strikas
4.	Kultūros namų estradinis orkestras	6 -	- vad. A. Gedrimas
5.	Ligoninės darbuotojų estradinis	8 -	- vad. P. Jakštas
6.	Bangos san. instrumentinis ansamb.	4 -	- vad. A. Macėvičius
7.	Vid. m-las skudučių ansamblis	25 -	- vad. J. Žolubas
8.	Muz. m-las kanklių ansamblis	4 -	- vad. M. Žilienė
9.	Muz. m-las smuikininkų ansamblis	6 -	- vad. V. Strikas
10.	Muz. m-las akordeonistų orkestras	15 -	- vad. A. Kniūkšta

Viso 112 dalyvių

TEATRINIAI KOLEKTYVAI:

1.	Kultūros namų dramos ratelis	9 -	- vad. G. Čeporienė
2.	Kultūros namų agitmeninė brg.	7 -	- vad. L. Alminas
3.	Vid. m-las moksleivių dramos r22	-	- vad. G. Čeporienė
4.	Vid. m-las skaitovų ratelis	18 -	- vad. G. Čeporienė
5.	Prekybos v-bos miniatiūros	10 -	- vad. P. Baguokas
6.	PDD 8-tės m-las dramos rat.	14 -	- vad. N. Gerulienė
7.	PDD 8-tės m-las skaitovų rat.	16 -	- vad. R. Gerulienė
8.	Rusų 8-tės m-las skaitovų rat.	15 -	- vad. N. Puhovaja

Viso 111 dalyvių

CHOREOGRAFINIAI KOLEKTYVAI:

1.	Kultūros namų pagyvenusių žmonių	20 -	- vad. P. Stirblys
2.	Kultūros namų pramoginių šokių	16 -	- vad. R. Gedrimienė
3.	Kultūros namų klasikinių šokių	20 -	- vad. R. Gedrimienė
4.	Vid. m-las pramoginių šokių moks.	20 -	- vad. S. Grigalytė
5.	Vid. m-las liaudies šokių	20 -	- vad. D. Trinkauskienė
6.	Vid. m-las pionierių šokių	20 -	- vad. D. Trinkauskienė
7.	PDD 8-tės m-las spaliukų šokių	20 -	- vad. A. Petkevičius
8.	Rusų 8-tės m-las vaikų šokių	16 -	- vad. N. Puhovaja

Viso 152 dalyviai

VOKALINIAI ANSAMBLIAI:

1.	Kultūros namų mergaičių	8 -	- vad. A. Šeduikienė
2.	Uratės sanatorijos	12 -	- vad. A. Krišukėnas

Kopija tikra

Nors Leandrui dirbti sekėsi puikiai, tai akivaizdžiai rodė jo darbo rezultatai ir pasiekimai kurorto kultūros srityje, visgi jo karjerai iškilo grėsmė. 1964 metais iš N. Chruščiovo rankų SSRS vairs buvo atimtas ir perduotas Leonidui Brežnevui. Tada buvo paruošta ir priimta nauja TSRS konstitucija. Joje akcentuojama, kad Tarybų Sąjungos komunistų partija yra valdančioji ir vadovaujanti partija. Įsigaliojo nurodymas, kad įmonei, įstaigai, dideliame ar mažame kolektyvui vadovaujantis pareigūnas privalo būti kompartijos narys. Leandras nebuvo kompartijos narys, jam teko palikti kultūros skyriaus vedėjo postą.



Leandras ir Marija savo sode

Dokumento faksimilė.
Palangos miesto meno saviveiklos kolektyvai. 1969

1970 m. vasario 6 d. išleidžiamas Palangos miesto DŽDT Vykdomojo komiteto sprendimas Nr.24, jame rašoma:

„1. Nuo š.m. vasario 16 d. atleisti kultūros skyriaus vedėją L. Alminą iš einamų pareigų.

2. Nuo š.m. vasario mėn. 16 d. paskirti kultūros skyriaus vedėja drg. N. Navogrockienę.

Pasirašo

Palangos DŽDT Vykdomojo komiteto pirmininkas
/D. Puodžius/

Palangos DŽDT Vykdomojo komiteto sekretorė
/B. Raucovienė/“

Leandras, kaip Palangos kultūros skyriaus ir Kultūros namų tarybos pirmininko pavaduotojas, toliau tęsia kultūrinį organizacinį darbą pagal jo paties patvirtintą programą.

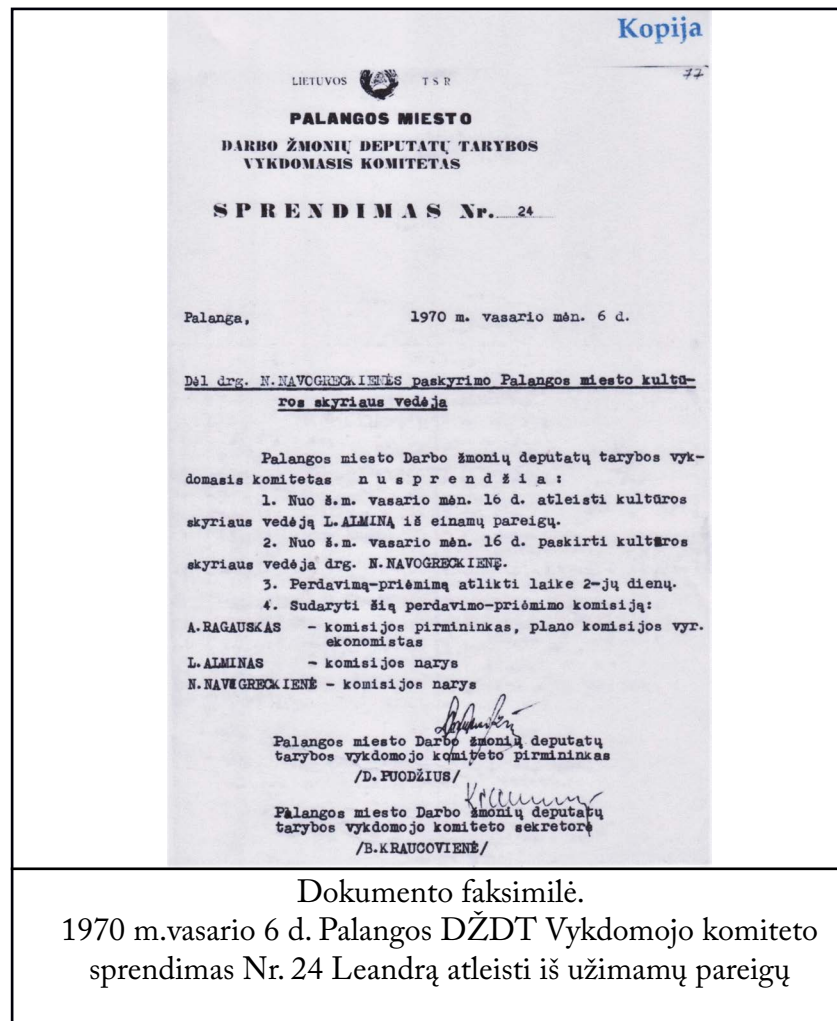
Kultūros sritis Palangoje klestėjo. Mieste iškilmingai vyko pramoginės muzikos festivaliai, kuriuose dalyvavo įžymūs Respublikos estrados atlikėjai. Vėliau muzikinis festivalis pavadintas „Baltijos jaunystė“, jame dalyvaudavo Respublikos profesionalūs estradiniai kolektyvai.

Darbai vijo darbus ir, rodos, nepastebimai priartėjo Leandro jubiliejus. 1977 m. rugsėjo 7 d. Palangos kultūros namų salėje vyko Leandro 50 metų gimimo jubiliejaus šventė, buvo parengta programa. Susirinko meno saviveiklos kolektyvų atstovai ir suorganizavo iškilmingą buvusio kultūros skyriaus vedėjo gimtadienio šventę. Tuo metu šios knygos autorius stebėjo iškilnių įrašą vaizdo juostoje.

Leandras iniciatyvos neprarado ir po to, kai prarado postą. Jo iniciatyva Palangoje buvo pastatyta keletas skulptūrų ir kitokių objektų. Palangos botanikos

parke, Birutės kalno papėdėje, pagal skulptorės K. Petrikaitės-Tulienės projektą pastatyta skulptūra kunigaikštienei Birutei, kuriame iškaltas užrašas: „Tau, Birute“. Nuo 1970 m. kasmet pradėtos rengti kurorto atidarymo šventės. O nuo 1971 metų Palangos parke pradėti rengti muzikos vakarai „Nakties serenados“.

1970 metais Leandro vėl laukė pasikeitimas, jis pradėjo dirbti Klaipėdos politechnikume.



VIII

Dėstytojas Klaipėdos politechnikume

1970 m. rugpjūčio 25 d. Leandras pradėjo dirbti Klaipėdos politechnikume estetinio auklėjimo ir meno saviveiklos dalykų dėstytoju. Jis žinojo, kad ypač svarbu ugdyti estetinę kultūrą pradiniam etape – mokykliniame amžiuje, nes jauname amžiuje dedami harmoningos asmenybės pagrindai.

Leandras, stengdamasis perduoti moksleiviams žinias ir norėdamas sėkmingai ugdyti estetinę kultūrą, išmoko derinti estetinio auklėjimo teoriją su praktika. Jis ugdė grožio supratimą, norą siekti grožio savo aplinkoje, formavo gerą estetinį skonį, mokė suvokti ir vertinti meno kūrinius, istorijos ir architektūros paminklus, puoselėti ir kurti gimtojo krašto grožį. Leandras suprato, kad labai svarbus yra vaikų estetiškas santykis su dvasinėmis kultūros vertybėmis – menu, taip pat gamta, bendravimu tarp žmonių.

Dirbdamas Leandras pastebėjo, kad miesto vaikai, gyvendami šurmulingoje aplinkoje, yra imlesni, daugelį dalykų įsisavina greičiau negu moksleiviai iš kaimo vietovių.

Per beveik dešimt darbo metų Leandras, dirbdamas Klaipėdos politechnikume, įskiepijo supratimą apie tai, kas gražu, kas vertinga, kaip reikia elgtis ir vaikams padėjo pasiruošti tolimesniam jų gyvenimo etapui, padėjo formuoti visavertėmis asmenybėmis.

Be to, Leandras Politechnikume įkūrė mokinių instrumentinį ansamblį. Dalyvavo ruošiant šventes diplomų įteikimo proga. Organizavo koncertines išvykas į kitas mokymo įstaigas.

Dirbdamas Klaipėdoje, jis ir toliau dalyvavo Palangos kultūriniame gyvenime. Be jo pagalbos neapsiėjo dauguma kurortinio miesto renginių.

Klaipėdos politechnikume Leandro darbas buvo aukštai įvertintas, apie tai metraštyje saugoma tokia informacija: 1973 m. liepos 4 dieną Leandru įteiktas Garbės raštas ir asmeninė dovana už sąžiningą darbą vystant saviveiklą Politechnikume.

1978 m. balandžio 29 d. už gerą kaimo kapelos paruošimą, pasiektą aukštą meninį lygį – užimtą II vietą Respublikos spec. vidurinių mokyklų tarpe, apdovanotas Politechnikumo Garbės raštu.

1979 m. sausio 15 d. atleistas iš dėstytojo pareigų savo noru.

IX

Svajonės išsipildymas gintarinėje Palangoje

Laikas daug ką keičia. Gyvenime pasitaiko įdomių sutapimų, kurie nuo mūsų nepriklauso. Knygos pradžioje rašiau, kad 1949 metais Leandro tėvai buvo susiruošę iš Šliktinės kaimo persikelti gyventi į Palangą, bet sutrukdė Leandro tremtis. Tačiau po dvidešimties metų, 1969-aisiais, buvę Šliktinės kaimo ūkininkai Barbora ir Kazimieras Alminai apsigyveno Palangoje pas savo sūnų Leandrą. Nors pavėluotai Baltijos jūra, tarsi išsiilgusi motina, juos priglaudė prie savo gintarinių krantų.

1925 metais sukūrę šeimą, Kazimieras ir Barbora Alminai savo sodyboje Šliktinės kaime gyveno 42 metus. Džiaugėsi gyvenimu, užaugino vaikus, norėjo, kad jų sodyboje laimingai gyventų jų atžalos, tęstų pradėtas ūkininkavimo tradicijas, bet okupacinė valdžia pirmiausia atėmė žemę, o vėliau ir visą turtą ir privertė dirbti beveik nemokamai kolūkyje.

Prasidėjus melioracijai graži Alminų sodyba buvo sunaikinta, visi pastatai nugriauti, sodo medžiai išrauti, šulinys užverstas, liko tik šalia sodybos pastatyta

Šv. Mergelės Marijos koplytėlė ir medinis kryžius, primenantys sodybos vietą. Salantų melioracijos valdybos viršininkas liepė nugriauti koplytėlę, bet buldozerio mašinistai atsisakė tai daryti. „Gegužės 1-osios“ kolūkio pirmininkas Sičiūnas irgi reikalavo nugriauti koplytėlę, esą ji trukdanti traktorininkams arti laukus.

Leandras dėjo visas pastangas, kad jo statyta mūrinė koplytėlė nebūtų nugriauta. Lietuvos TSR kultūros ministerija unikalios koplytėlės Šv. Mergelės Marijos skulptūrą įtraukė į valstybės saugomų objektų sąrašą. Prie koplytėlės mūro pritvirtino metalinę lentelę su užrašu: „Koplytėlės skulptūra saugoma valstybės“. Tik tada melioracijos viršininkas ir kolūkio pirmininkas nustojo reikalauti koplytėlę nugriauti. Švenčiausiosios Mergelės Marijos koplytėlė liko nenugriauta ir stovi iki šių dienų!



Iki šių dienų stovi Leandro pastatyta ir išsaugota
Švenčiausiosios Mergelės Marijos koplytėlė

Leandro tėtis Kazimieras, nors persikėlė į Palangą jau būdamas garbaus amžiaus, irgi nesėdėjo sudėjęs rankų. Vakaraus jis eidavo saugoti gėlynų prie Gintaro muziejaus, kad piktadariai neskintų gėlių ir negadintų klombų.

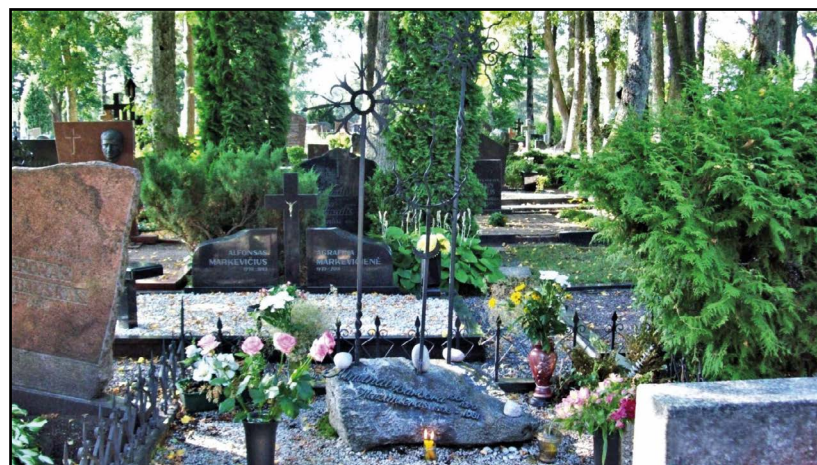
Kartu su Leandro šeima tėvai gyveno beveik trejus metus. Per tą laiką pasistatė kooperatinį vieno kambario su visais patogumais butą ir 1972 metais į jį persikraustė.



Kazimieras ir Barbora Alminai iš savo
buto balkono džiaugiasi Palangos panorama.
1975

Barbora, kuri nuo jaunystės buvo gabi mezgėja, verpėja ir audėja, kambarėlyje pasistatė audimo stakles ir pradėjo austi įvairiausias juostas, rankšluosčius su ornamentais, kilimėlius, vadintus *divonais*, staltieses ir lovatieses. Išaudė juostų su Palangos simbolika, kitokių įdomių audinių. Jos darbų nuotraukos puošė savaitraščio „Literatūra ir menas“ pirmąjį viršelio puslapį. Jai buvo suteiktas liaudies meistrės vardas.

Gyvenimas bėga, skuba. Žmogus ima pastebėti, kad rankos nebe tokios judrios, eiseną lėtesnė, širdies ritmas trinka. Ateina metas ruoštis į ilgą kelionę. Barbora, sulaukusi 75 metų, mirė 1979 m. lapkričio 30 d. Kazimieras, sulaukęs 83 metų, mirė 1981 m. liepos 10 d. Kazimieras ir Barbora Alminai palaidoti Palangos kapinėse.



Čia ilsisi Kazimieras ir Barbora Alminai

Prasidėjus Gorbačiovo *perestroikai*, susikūrė Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis. Sąjūdžio veikla, lyg prasiveržusi vandens užtvanka, viską griovė, keitė, pradėjo nykti cenzūra, radosi nauji leidiniai, laisvai aprašantys tarybinės okupacijos laikus bei padarytą žalą Lietuvai ir jos žmonėms.

1988 metais įkurtas Palangos Sąjūdžio skyrius. Leandras aktyviai įsijungė į Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo veiklą. Pradėjo aktyvią agitaciją, stengėsi, kad per rinkimus į Palangos miesto vykdomosios valdžios struktūras būtų išrinkta daugiau Lietuvos nepriklausomybei pritariančių žmonių. Jis buvo miesto rinkimų komisijos pirmininkas, organizavo rinkiminius renginius. Kartu su palangiškiais tremtiniais leido laikraštėlį „Ašara“, ruošė įvairias brošiūras apie tremtinių gyvenimą Rusijos lageriuose.

Sąlyje atsinaujino Rasos šventė ant Kernavės piliakalnių, masiniai renginiai vyko kiekvienais metais Joninių proga. Leandras su grupe palangiškių, nuvykę į Kernavę, prisijungė prie ten dalyvavusių meno kolektyvų, džiaugėsi matydamas tiek daug entuziastingų žmonių, norinčių švęsti Rasos šventes, dalyvavo pats, nes jis Palangoje ne tik organizavo meno kolektyvus, bet ir pats grojo, šoko tautinius šokius.

1987 m. rugsėjo 7 dieną Leandro 60-ojo jubiliejaus proga į Palangos kultūros namų salę susirinko miesto meno saviveiklos kolektyvai, valdžios ir profsąjungos atstovai, iškilmingai pagerbė buvusį kultūros skyriaus vedėją Leandrą Alminą. Už kurorto kultūros pasiekimus Leandrai įteiktas Palangos DŽDT Vykdomojo komiteto Garbės raštas. Gimtadienio šventėje iškilmingai koncertavo ansamblis „Bočiai“. Jubilatas kartu šoko folklorinius

šokius, buvo laimingas, kad šventę organizavo ir jį taip gražiai pagerbė kolegos.

Išėjęs į pensiją veiklus žmogus negalėjo sėdėti nieko neveikdamas. Išsinuomavo nedideles dirbtuves ir pradėjo iš medžio skobti įvairius dekoratyvinius gaminius. Savo darbus pristatė įvairiose parodose. Jam suteiktas liaudies meistro vardas, vėliau liaudies meistrai vadinti tautodailininkais. Leandras vadovavo Palangos medžio drožėjų sekcijai, pagamintus dirbinius pristatydavo į liaudies meistrų įkurtą parduotuvę.

Palangoje Leandras įkūrė medžio drožėjų dekoratyvinių gaminių klubą „Verpstė“. Jis taip pat buvo Žemaičių kultūros draugijos narys, ragino ir kitus palangiškius burtis į draugiją. Kurortiniame mieste įkūrė etnografinį ansamblį, kuriame buvo kalbama ir dainuojama tik žemaitiškai. Įkurtame pagyvenusių žmonių šokių kolektyve „Bočiai“ ir pats aktyviai dalyvavo. 1988 metais įkūrė folkloro ansamblį „Mėguva“, vėliau ansamblio vairą perdavė Zitai Baniulaitytei.



Leandras liaudies šokių ratelio viduryje

Gausus palangiškių būrys dalyvavo istoriniame Baltijos kelyje, kuris tapo Lietuvos žmonėms tarsi kelrode žvaigžde, šviečiančia ir rodančia Nepriklausomybės atgavimo tęstinumo kelio pradžią. Šiame kelyje pasitaikė ir sunkumų. Nomenklatūrinis komunistinis valdžios „elitas“, patogiai gyvenęs sovietiniais laikais ir kūręs komunizmą, įvairiais būdais trukdė Sąjūdžio veiklai, bet upės bėgimo neįmanoma sustabdyti – Lietuvos žmonės, pajutę laisvės skonį, organizavo masinius mitingus, susitikimus, diskusijas, vis drąsiau ėjo užsibrėžto tikslo – Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo link.

1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba pasirašė Lietuvos nepriklausomybės atstatymo aktą.

Palangos, kaip ir visos Lietuvos gyventojai, džiugiai ir besijaudindami iki širdies gelmių sutiko žinią apie tai, kad atkurta Lietuvos nepriklausomybė. Leandras, anksčiau buvęs kurortinio miestelio kultūros siela, ir dabar buvo gerbiamas, jo autoritetas vertintas. Daugeliui prireikė jo patarimo, įžvalgos, žmonės jo klausdavo iškilius įvairiausiems gyvenimo klausimams. Jis dažnai sulaukdavo ir radijo, ir televizijos žurnalistų klausimų, rengdami reportažus žiniasklaidos atstovai stengėsi imti interviu iš L. Almino. Prašydavo jo papasakoti ne tik apie kultūrinį, bet ir politinį miesto gyvenimą.

Smagu, kad Leandras sulaukė Nepriklausomybės atkūrimo, bet liūdna, kad nepriklausomybės vaisiais nespėjo ilgiau pasidžiaugti. 1990 m. spalio pabaigoje

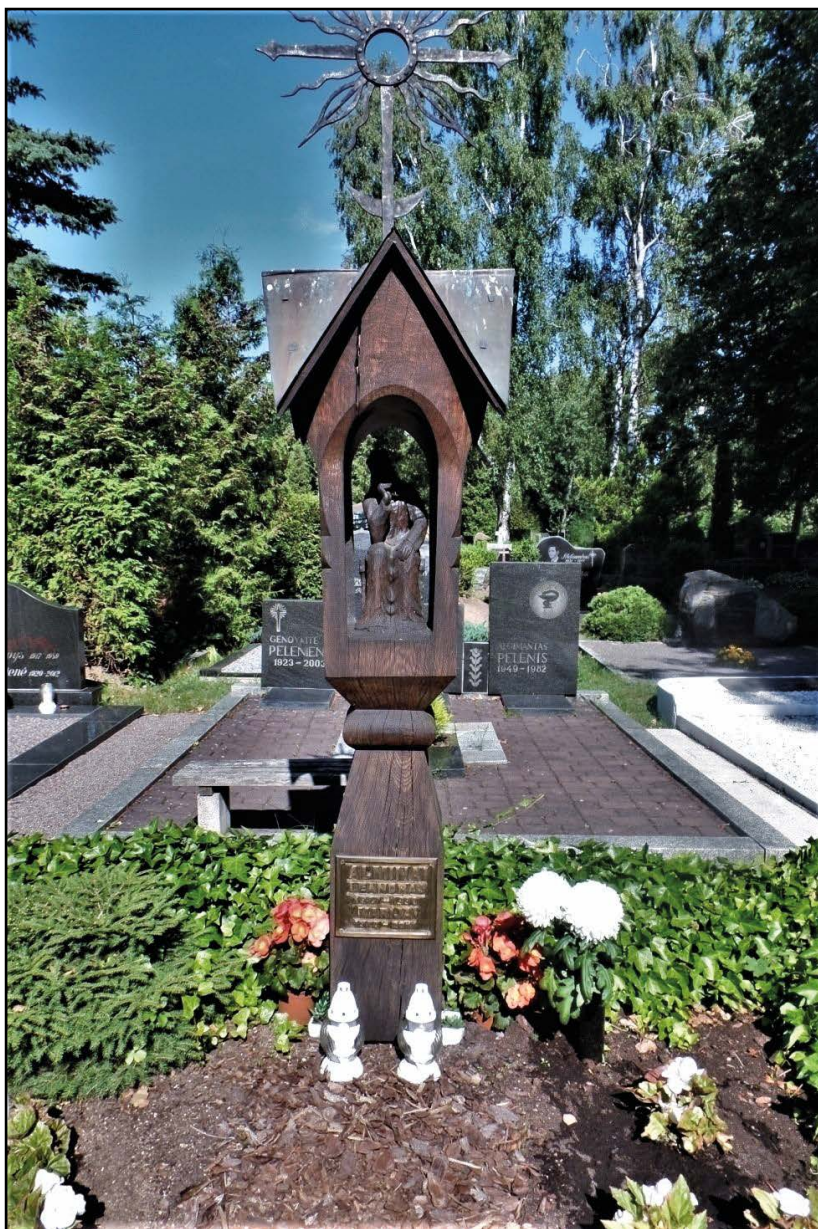
Leandras kartu su broliu Kazimieru važiuodami autobusiuku „ErAz“, kurį vairavo Kazimieras, susidarius avarinei situacijai, apsvirtė ir abu susižalojo. Pravažiuojantys žmonės juos nuvežė į artimiausią Telšių ligoninę. Telšių ligoninėje Leandrą išoperavo, jautėsi neblogai. Žmona Marija nuolat buvo šalia jo, slaugė savo vyrą.

Lapkričio 1-ąją, Mirusiųjų pagerbimo dieną, Marija šnekėjosi su Leandru. Tuo metu į palatą atėjo medicinos seselė su švirkštais suleisti Leandru vaistų. Seselė, baigdama leisti vaistus, sušuko: „Jėzau, ką aš padariau?!“, ir tuo momentu Leandras numirė!

Visa Palanga lydėjo Leandrą į paskutinę kelionę, vėliavų miškas, gedulingi maršai, eisena nusitęsė nuo bažnyčios iki pat kapinių. Leandru buvo tik 63-eji, jis palaidotas gražioje Palangos kapinėse. Skulptorius Puškorius iš ažuolo išskaptavo menišką, daug talento ir darbo pareikalavusią antkapinę skulptūrą. Visgi ir per tuos septynis mėnesius, kuriuos Aukščiausiasis jam davė, Leandras paliko gilų pėdsaką stiprinant nepriklausomybės idėjas Palangos mieste.

2011 m. rugpjūčio 12 d. šalia savo vyro atgulė ir jo ištikima gyvenimo draugė, žmona Marija.

Kiekvienam gyvenimas klostosi skirtingai, ateitis nenuspėjama, gaila, kad ne žmogus pasirenka savo likimą, o likimas nulemia žmogaus ateitį.



Čia ilsisi Leandras ir Marija Alminai

X

Pabaigos žodis



Leandras
Alminas, kultūros
darbuotojas,
muzikantas,
tautodailininkas,
saviveiklininkas,
politinis kalins

Jei norima pristatyti valstybę, miestą, visada pradžioje pasakoma, kokia kultūringa tauta, išprusę, kūrybingi ir geranoriški žmonės joje gyvena. Kad valstybėje ar regione gyventojai ir jų šeimos galėtų didžiuotis ir džiaugtis sukurtu gyvenimu, pirmiausia jie patys turi būti KULTŪRINGI. Būtent šiai idėjai, šiai veiklai visą gyvenimą paskyrė Leandras Alminas.

Jis visu savo gyvenimu įrodė – Lietuva prasideda nuo kiekvieno iš mūsų. Mes patys sukuriame ir išstobuliname save, paskui sukuriame mažiausią visuomenės ląstelę – šeimą. Almino tėvų Kazimiero ir Barboros šeima, tvarkingai ir gražiai gyvenusi Šliktinės kaime, buvo pavyzdys ne tik savo vaikams, bet ir aplinkiniams. Padorūs, darbštūs, kultūringi žmonės, šeimos ir sudaro šalį. Kokie žmonės, tokia ir šalis.

Jų sūnus Leandras Alminas pelnytai gali būti įrašytas į Lietuvos šviesuolių sąrašą. Jo talentas, jo kultūrinis įdirbis, optimizmas, entuziazmas, darbas Lietuvai ir jos žmonėms akivaizdus. Kokia graži ir turtinga būtų mūsų Lietuva, jei visi joje gyvenantys žmonės būtų tokie, koks buvo Žemaitijos šviesuolis Leandras Alminas. Šiais, 2017 metais, Leandru būtų sukakę 90 metų. Jubiliejaus proga išleista knygelė „Leandras Alminas: Žemaitijos krašto šviesuolis“. Tegul ją skaitant visiems darosi šviesiau.